

Notulen - 1^e Bijeenkomst Gebiedsproces Schoonebeek

Datum: 20-07-2022; 19:30 – 21:30

Locatie: 't Aole Gemientehoes - Schoonebeek

Aanwezigen:

AANWEZIGEN:	AFWEZIG MET/ZONDER KENNISGEVING:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ruud Cino – ministerie van EZK (voorzitter) ▪ Gonnies Heidemans – Dorpsbelangen Schoonebeek ▪ Marcel Heidemans – Dorpsbelangen Schoonebeek ▪ Henk Vredeveld – Dorpsbelangen Schoonebeek ▪ Tom Grobbe – Waterschap Vechtstromen ▪ Jan Nicolai – Natuurvereniging Stroomdal ▪ Iwan de Lugt - Provincie Drenthe ▪ Erik van Loon – Gemeente Emmen ▪ Rudy Schuring – Gemeente Emmen ▪ Henderikus Krabman – Gemeente Coevorden ▪ Peter Wolken – Industriekring Schoonebeek ▪ Christian Gozevoort – Industriekring Schoonebeek ▪ Henk Scheltens – inwoner Schoonebeek ▪ Gerrit Pomp – inwoner Schoonebeek ▪ Esther Brinkman – inwoner Stieltjeskanaal ▪ Irene Driehuis – inwoner Weijerswold ▪ Fred van Lunen – inwoner Weijerswold ▪ Jan Horring – inwoner Padhuis ▪ Wim Akkerman – LTO afd. Schoonebeek ▪ Marineke Leijenhorst – inwoner Schoonebeek ▪ Arend Breimer – inwoner Schoonebeek ▪ Berthilde Bouman – inwoner Schoonebeek, Steunfractie D66 Drenthe ▪ Louise Sudmeijer – inwoner Schoonebeek ▪ Herman van Rijn – inwoner Vlieghuis Coevorden ▪ Freek Ensink – inwoner Schoonebeek ▪ Gerrit Wittenberg – inwoner (aanwoner S313) ▪ Frank Denys – ministerie EZK ▪ Jacob Spiegelhaar - NAM ▪ Hans Ardesch - NAM ▪ Erwin Bruinewoud - NAM (notulen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kees Veenstra – dorpsportaal, Jaknikker ▪ Angelique Dompeling – campingeigenaar en omwonende SCH-447 ▪ Karin Nijpma – inwoner Schoonebeek

In memoriam:

Begin augustus bereikte ons het droevige bericht dat op 3 augustus 2022 de heer H. Scheltens op 82-jarige leeftijd is overleden.

Agenda

Voorafgaand aan de vergadering is een concept-agenda rondgestuurd naar de genodigden (zie bijlage 1 van deze notulen).

Opening en welkom

De voorzitter – Ruud Cino van het Ministerie van EZK – opent de vergadering en vraagt alle aanwezigen zich voor te stellen. De groep is samengesteld via twee wegen. Maatschappelijke organisaties en lokale en regionale overheden zijn gericht benaderd. Inwoners hebben zich kunnen aanmelden na oproepen in de lokale media en tijdens eerdere informatiebijeenkomsten.

Vervolgens licht de voorzitter het doel van het gebiedsproces toe. Bij de oliewinning in Schoonebeek komt afvalwater vrij. Dit afvalwater wordt weer naar de diepe ondergrond gebracht. De afgelopen jaren gebeurde dat in de lege gasvelden in Twente, omdat er in de ondergrond bij Schoonebeek nog geen ruimte voor was. Nu is de bedoeling om over te schakelen van Twente naar Drenthe. Samen met de omgeving willen we dit proces zorgvuldig vormgeven met ruimte voor vragen en om zorgen te adresseren. Belangrijk onderdeel daarbij is het maken van afspraken tussen overheid, omgeving en NAM over het omgaan met de zorgen van omwonenden en de te verwachten effecten en risico's. Uitgangspunt is dat er overeenstemming ontstaat over het ingrijpen als effecten groter zijn dan vooraf wordt ingeschat en de afwikkeling van eventuele schade. De aandacht voor zorgen van de betrokkenen staat centraal en het doel is deze zoveel mogelijk weg te nemen. Daarom heeft het Ministerie van EZK ook de regierol in dit gebiedsproces genomen.

Deze eerste ronde tafel bijeenkomst is vooral inventariserend. Bij de start van de vergadering doet de voorzitter dan ook een voorstel voor een andere uitwerking van de agenda, die meer ruimte biedt voor inbreng van de aanwezigen. De aanwezigen kunnen hiermee instemmen. Het voorstel is om de vragen en zorgen die er onder de aanwezigen leven op te halen en te bundelen langs een viertal thema's; 1) Onderwerpen – Zorgen - Aandachtspunten; 2) Monitoring; 3) Wat als, dan ....; 4) In geval van schade, wat dan ....

Alle opmerkingen worden terplekke genoteerd en zijn zichtbaar voor iedereen op het scherm geprojecteerd. Gedurende de bijeenkomst wordt duidelijk dat gezien de betrokkenheid en interactie op de opgebrachte gespreksonderwerpen, slechts 2 hoofdthema's belicht kunnen worden. De voorzitter constateert dat tijd nemen hiervoor nu het belangrijkste is en dat de andere thema's in de vervolgsessies aan bod zullen komen.

De opgehaalde items – zoals ook getoond op de avond - worden weergegeven in bijlage 2. Onderstaande geeft een samenvatting, waarbij de gemaakte opmerkingen zijn geordend naar een aantal thema's.

AANVULLING D.D. 03-11-2022

Bij het bespreken van deze notulen op 21 september is de volgende aanvulling gedaan:

- Een van de aanwezigen heeft tijdens de sessie op 20 juli benoemd dat het uitgangspunt zou moeten zijn dat er overeenstemming ontstaat over preventieve maatregelen en compensatie voor inwoners van het gebied voor eventuele (toekomstige) schade.

Onderwerpen / zorgen / aandachtspunten

- **Thema: Projectinfo algemeen**
  - Hoe gaat de omschakeling van een gas naar een injectielocatie? Kunnen de twee functies ook tegelijkertijd?
  - Wat is het tijdspad? Vergunningen versus projectuitvoering?
- **Thema: Informatie en communicatie**
  - De technische informatie is te technisch voor de belanghebbenden.

- Pleidooi voor publiekssamenvattingen.
- Er komt een website. Is deze al in de lucht? Ook deze helder en begrijpelijk maken.
- Algemeen: wees helder, geef snel duidelijkheid over het plan en in duidelijke taal.

- **Thema: Waterbehandeling:**
  - Hoe werken de waterstromen?
  - Is er een overzicht van de voors en tegens van waterinjectie in een olie- of gasveld?
  - Er is een motie aangenomen in de Tweede Kamer voor een schoner en beter circulair proces: komt dat circulaire proces er?
  - Toepassen nieuwe technieken – leg nieuwe putten aan. Risico's kunnen beperkt worden door nieuwe materialen.
  - Hoe werkt het schoner worden? Wat is de rol van de materiaalkeuze?
  - Wat kan er gezuiverd worden? Wat gaat de NAM eraan doen?
  - Waterinjectie: in Twente is onrust ontstaan omdat er zaken misgingen. Er is een motie aangenomen in de Tweede Kamer om het water zoveel mogelijk te zuiveren. Wat gaat NAM doen om het te zuiveren? En kan het gezuiverd worden?
  - Kan het water zo gezuiverd worden dat het op het oppervlaktewater geloosd kan worden? Dit zou dan ook helpen bij droogte.

- **Thema: Risico's**
  - Risico's op lekkage. Wat is er gebeurd in Duitsland (LBEG) bij een lekkage van enkel/dubbelwandige put. Er is gesteld dat dit zich niet in Nederland kan voordoen, klopt dat wel?
  - Wat zijn de persoonlijke risico's voor omwonenden van een waterinjectielocatie (specifiek gevraagd rond locatie 313). Ook graag uitsplitsen naar gaswinning, gaswinning en waterinjectie, waterinjectie.
  - Wordt fauna meegenomen in de plannen, rapportages en MER (toen en nu)?
  - Vergelijking met Duitse afvalwaterstromen; wat gebeurt daar mee? Wat zit daarin? Hoe heeft dat invloed op Schoonebeek?

- **Thema: Monitoring**
  - Hoe richt je een monitoringssysteem in? Wat zou er gemonitord moeten worden? Wie controleert dat?
  - Wie monitort en controleert?
  - Als de tolueenfilters operationeel zijn dan wordt het tolueen uit het injectiewater gehaald. Waar gaat het tolueen naar toe? Wie zijn de verwerkers en wie heeft de verantwoordelijkheid hiervoor?
  - Wat gebeurt er met de drukken in de ondergrond door gaswinning, oliewinning, stoominjectie en waterinjectie?
  - Wat wordt er allemaal gemonitord? Aardtrillingen? Samenstelling injectiewater? Hoe is de (inter)actie bij afwijkingen – snelheid van opvolgingen? Waarom is dat misgegaan in Twente?

- **Thema: Waarborging**
  - Er komt een afsprakenkader. Gaan de afspraken mee bij een mogelijke verkoop van het olieveld Schoonebeek?
  - Zijn er juristen betrokken bij het gebiedsproces?

Conclusies / Samenvatting / Afspraken / Communicatie

Door de voorzitter wordt toegezegd dat in de komende weken de opgehaalde vragen/zorgen en onderwerpen zoveel mogelijk beantwoord worden, of dat wordt aangegeven hoe deze in het verdere traject van het Gebiedsproces aan bod komen en opgevolgd worden. Deze beantwoording wordt door het ministerie van EZK in samenwerking met NAM opgesteld. Aanvullende informatie zal ook zoveel mogelijk voorafgaand aan de volgende bijeenkomst worden toegestuurd aan de deelnemers. De concept notulen van deze vergadering worden ruim voor de volgende vergadering toegestuurd. Aanvulling na de vergadering:

In bijlage 2 van de concept notulen zijn de geprojecteerde gesprekspunten weergegeven. In bijlage 3 van de notulen worden de gestelde vragen (gegroepeerd in thema's) beantwoord.

Afsluiting / Wvttk

De vergadering wordt om 21:30 door de voorzitter afgesloten, waarbij alle aanwezigen worden bedankt voor hun inbreng.

De volgende bijeenkomst zal plaatsvinden op woensdag 21 september van 19:30 – 21:30 uur.

BIJLAGE 1: Agenda 20 juli 2022

AGENDA: Ontzorgingstraject Gebiedsproces Schoonebeek (OGS), 1ste Ronde Tafel bijeenkomst

Waar : 't Aole Gemientehoes, Schoonebeek

Wanneer : 20 juli 2022 van 19.30 tot 21:30 uur.

19:30 Opening en welkom

- Voorstelronde aanwezigen
- Mededelingen & Actualiteiten

19:45 Opzet Gebiedsproces / Ontzorgingstraject – toelichting EZK

- Aanleiding / Achtergrond
- Peilers Gebiedsproces
- Plan van Aanpak – eindproduct: Afsprakenkader
- Tijdlijn
- Deelnemers - samenstelling

20:15 Pauze

20:30 Toekomstige waterbehandeling Schoonebeek – toelichting NAM

- Status Herafweging Waterinjectie, MER beoordeling, MKBA, etc.
- Project uitvoering scenario's / Tijdlijnen
- Vergunningenprocedures

21:15 Samenvatting/Afspraken/Communicatie/Volgende bijeenkomst

BIJLAGE 2: Geprojecteerde gesprekspunten en vragen

Inventarisatie

Gebiedsbijeenkomst Schoonebeek Sessie

20-07-2022

Thema's -Onderwerpen – Zorgen(1)

- Keuze olie vs. gasveld voor injectie
- Risico's opekkages – wat is gebeurd over de grens? (LBEG)-
check met SodM
- Circulair proces – “schoner & beter”
- Wat zijn de ‘persoonlijke’ risico’s voor omwonenden van een
waterinjectielocatie; *delen van document risico-inventarisatie(s)*
- Hoe gaat de omschakeling van een gas naar een injectielocatie?
- Toepassen nieuwste technieken – leg nieuwe putten aan
- Hoe richt je een monitoringssysteem in?

Thema's -Onderwerpen – Zorgen(2)

- Wat kan er gezuiverd worden ? *Delenherafwegingsrapport* Wat gaat de NAM er aan doen?
- Wie monitord en wie controleert?
- Statusvergaande waterzuivering ('zoals eerder besproken)? *Aanvullend onderzoek Drenthe – nog te verschijnen*
- Technische informatie is te technisch voor de belanghebbenden
- Pleidooi voor publiekssamenvattingen
- Water doorzuiveren tot oppervlaktewater
- Wordt fauna meegenomen in rapportages en MER?

Thema's -Onderwerpen – Zorgen(3)

- Website: helder en begrijpelijk'
- Communicatie – algemeen 'wees helder'; snel duidelijkheid over plan in spreekklare taal
- Waar gaat het toe naar toe en wie heeft de verantwoordelijkheid hiervoor? *van producent → verwerker*
- Hoe werken de waterstromer?
- Wat gebeurt er met de drukken in de ondergrond door stoom dan wel water-injectie?
- Hoe werkt het schoner worden? Wat is de rol van de materiaalkeuze? *Mijnbouw hulpstoffen is onderdeel van Aanvullend onderzoek Drenthe*

Thema's -Onderwerpen – Zorgen(4)

- Vergelijk met Duitse afvalwaterstromen?; wat gebeurt daar mee? wat zit daar in? Hoe heeft dat invloed op Schoonebeek?
- Hoe is de (inter)actie bij afwijkingen – snelheid van opvolging
- Gaan de afspraken mee bij een mogelijke verkoop van de Olie-activiteiten
- Zijn er juristen bij betrokken bij het Gebiedsproces?
- Wat is het tijdspad? Vergunningen vs. projectuitvoering?

Monitoring

- Geologische 'afwijkende' informatie (bron: KNMI)
- Injectiewatersamenstellingen
- Reststromensamenstelling/ afvoerroutes
- Reservoirdrukken
- Informatie - Integriteit infra-structuur
- "Jaarrapportage Schoonebeekoperaties"
- Waarschuwings-monitoring – is dat mogelijk?

BIJLAGE 3: beantwoording van de gestelde vragen en gemaakte opmerkingen

Deze bijlage treft u in een apart document.